

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1426

av **Désirée Pethrus (KD)**

Vapenexport

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en uppdaterad lagstiftning före utgången av 2016 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på lagstiftning i enlighet med KEX-utredningens förslag om demokratikriterium, följdleveranser samt att lätta på yppandeförbudet för Exportkontrollrådets ledamöter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under tre år arbetade den parlamentariska Krigsmaterielexportöversynskommittén, KEX-utredningen, för att på uppdrag av alliansregeringen ta fram ett förslag på demokratikriterium för svensk vapenexport. Kommittén lade fram sina förslag till ny lagstiftning i juni 2015, med förslag om ikraftträdande i april 2016.

Nu har april 2016 passerat, men ingen lagstiftning finns på plats. Detta trots att regeringspartierna höll en hög profil utåt kring behovet av en ny lagstiftning.

Ett demokratikriterium innebär att vi sätter stopp för export av vapen till länder som i dagligt tal benämns diktaturer eller auktoritära stater, stater som förtrycker eller förföljer sina medborgare. Detta har vi kristdemokrater arbetat för ända sedan vi år 2001 skrev in frågan om ett demokratikriterium för vapenexport, som ett krav i vårt principprogram.

När Kristdemokraterna kom in i regeringen 2006 hade den tidigare socialdemokratiska regeringen lämnat efter sig den så kallade KRUT-utredningen (Krigsmaterielutredningen) som avsåg att lätta på reglerna för export till länder som kränker de mänskliga rättigheterna. Det var inget som Kristdemokraterna kunde stå bakom. Snarare ville vi, i enlighet med vårt principprogram, skärpa regelverket. Därför tillsattes en utredning under alliansregeringen 2012 som hade i uppdrag att bland annat föreslå skärpningar kring vapenexporten till diktaturer och auktoritära stater.

Vi behöver en stark försvarsindustri för vår egen säkerhet. Försvarsindustrin jobbar samtidigt under internationella utvecklings- och samarbetsavtal. Att exportera och importera försvarsmateriel är naturligt. Men att noggrant urskilja vem som står som köpare av det materiel vi producerar är helt nödvändigt. Annars krockar handeln med de värderingar som utgör hörnstenar i vårt samhälle – människovärdet och de mänskliga rättigheterna. Exporterar vi vapen till diktaturer och regimer som förtrycker samtidigt som vi talar om vikten av demokrati och mänskliga rättigheter blir det falsksång.

Ord och handling hänger då inte ihop. Att bevärna diktaturer bidrar inte till fred och säkerhet för vare sig människor i mottagarlandet eller för gemene man i Sverige.

För Kristdemokraterna stod tre frågor i fokus under hela processen i KEX-utredningen. Demokratikriteriet men också frågan om följdleveranser och frågan om ökad öppenhet och transparens.

Vi kristdemokrater lyckades få till starkare skrivningar än tidigare i det förslag som kommittén lade. Skrivningar som är väl avvägda. När det gäller demokratikriteriet så är det en avvägning av den aktuella situationen i landet och hur utvecklingen ser ut avseende demokrati och mänskliga rättigheter. Varje land har rätt att försvara sitt territorium men vi vill inte att vår vapenexport ska bidra till förtryck och förföljelse av exempelvis den inhemska befolkningen i det land som köper våra vapen.

Vi kristdemokrater fick också igenom en tydlig skärpning så att följdleveranser inte medges per automatik utan varje fall måste vägas mot om utvecklingen avseende mänskliga rättigheter och demokrati förändrats i det aktuella mottagarlandet.

Det är oerhört frustrerande att inte kunna få någon information om hur ledamöter i EKR, Exportkontrollrådet, röstar. De ledamöter som sitter där för de olika riksdagspartierna kan inte säga något då de idag är belagda med yppandeförbud. Detta ansåg vi skulle ändras i regelverket och fick gehör för att ledamöterna i EKR nu får berätta hur de röstat, utan att lämna ut annan eventuell sekretessbelagd information. Detta kommer medföra att allmänheten får ökad insyn och möjlighet att ställa sina politiska partier till ansvar i större utsträckning än idag.

Förslaget finns från kommittén sedan förra året. Men inget lagförslag finns ännu på plats från nuvarande regering. Regeringen bör snarast återkomma med en uppdaterad lagstiftning, innan utgången av 2016. Förslag avseende det som KEX-utredningen föreslagit om demokratikriterium, följdleveranser samt att lätta på yppandeförbudet för Exportkontrollrådets ledamöter.

Désirée Pethrus (KD)